

THE LEGAL REPORT

Delia - Georgiana SEMENESCU

PhD Lecturer,

”Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu

Viorica – Mihaela FRÎNTU

PhD Lecturer,

”Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu

ABSTRACT: *THE LEGAL REPORT IS THAT SOCIAL CONNECTION, REGULATED BY THE LEGAL NORM, CONTAINING A SYSTEM OF MUTUAL INTERACTION BETWEEN THE DETERMINED PARTICIPANTS, A CONNECTION THAT IS LIKELY TO BE DEFENDED THROUGH THE STATE COERCION¹.*

KEYWORDS: THE LEGAL REPORT, THE PERSON, LEGAL PHENOMENON

Ca expresie a unor tendințe, a unui sistem de valori, legea garantează ordinea, stabilitatea socială, siguranța juridică².

Fenomenul juridic prezintă o complexitate deosebită³.

În cadrul acestuia se stabilesc relații de determinare și influențare, complementaritate și interdependență, cu zone de interferență sau suprapunere. Astfel, de exemplu, normele juridice nu reprezintă un scop în sine, ci au menirea să modeleze comportamente umane și relații sociale; faptele sociale nu capătă semnificație juridică fără aportul normativității juridice. Relațiile sociale se „încarcă” de juridicitate sub acțiunea normelor juridice, acestea din urmă fiind conectate cu planul realității sociale prin intermediul raporturilor juridice ș.a.m.d.⁴

Pătrunzând în țesătura raporturilor interumane, aspectele sociologice ale mecanismului de reglementare juridică nu pot scăpa analizei. Studiul raporturilor juridice subliniază tocmai aceste aspecte sociologice, raporturile de drept fiind, înainte de toate, *raporturi sociale* în care oamenii intră în vederea îndeplinirii trebuințelor lor variate, raporturi de cooperare și coexistență⁵.

¹ Nicolae Popa, *Teoria generală a dreptului*, Ediția 5, revizuită și adăugită, Editura C. H. Beck, București, 2014, p. 218 .

² Idem, p. 215.

³ Ioan Ceterchi, Ion Craiovan, *Introducere în Teoria Generală a Dreptului*, Editura All, București, 1993, p. 69.

⁴ Ibidem.

⁵ Nicolae Popa, *op. cit.* , p. 215.

Premisele raportului juridic

Pentru ca un raport juridic să poată apărea și să se desfășoare este nevoie de existența unor premise¹.

Sunt trei premise pentru existența raportului juridic: *norma juridică*, *subiectele de drept* și *faptele juridice*².

Primele două premise sunt premise generale sau abstracte, în timp ce faptul juridic este premisă specială sau concretă³.

Normele de drept definesc domeniul comportării posibile sau datoare, în cadrul unor raporturi sociale asupra cărora statul are interesul să acționeze într-un anumit fel. Ele reprezintă premisa fundamentală a nașterii unui raport juridic. Într-adevăr, fără normă de drept nu putem vorbi de raport juridic, norma de drept definind capacitatea subiectelor de drept și stabilind, de asemenea, categoriile de fapte juridice, ca și efectele lor. Norma juridică își găsește în raportul de drept principalul său mijloc de realizare. Pentru acest motiv, de multe ori, raportul juridic este caracterizat ca o normă juridică în acțiune, *principalul*, dar nu și unicul mijloc de realizare a dreptului. Influența dreptului asupra relațiilor sociale nu poate fi redusă la o singură modalitate – crearea și desfășurarea raporturilor de drept. Ea este mult mai complexă. În prezent, marea majoritate a specialiștilor în domeniul teoriei dreptului sunt de părere că există norme juridice ce se realizează și în afara producerii unor raporturi juridice⁴.

De exemplu, normele juridice prohibitive care impun subiectelor să se abțină de la săvârșirea unor fapte periculoase din puncte de vedere social, au ca menire fundamentală nu aceea de a crea raporturi juridice, ci de a obliga participanții la circuitul juridic să se abțină de la săvârșirea unor asemenea fapte. În asemenea cazuri, raportul juridic apare ca rezultat al nerespectării normei juridice⁵.

În ansamblul premiselor ce condiționează raportul juridic, norma juridică exercită rolul fundamental. Celelalte premise: subiecte de drept, faptele juridice, se află, la rândul lor, în strânsă interdependență cu norma juridică. Evident, în cadrul acestei interdependențe, poate să apară nuanțe diferite, de la o ramură de drept la alta. Astfel, spre exemplu, în cadrul raporturilor juridice de drept internațional, calitatea de subiect de drept a statului suveran primează. În alte situații, raportul juridic poate să apară direct din norma juridică, fără a mai fi nevoie de un fapt care să prilejuiască intrarea în acțiune a dispoziției sau a sancțiunii normei de drept⁶.

Definiția raportului juridic

Raportul juridic reprezintă o legătură socială între participanți determinați, reglementată de norma juridică, susceptibilă de a fi apărută pe calea coercițiunii statale și caracterizată prin existența drepturilor și obligațiilor juridice⁷.

¹ Ibidem.

² Simona Cristea, *Teoria generală a dreptului*, Ediția 2, revizuită și adăugită, Editura C.H. Beck, București, 2016, p. 46.

³ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 215.

⁴ Idem, p. 215-216.

⁵ Costică Voicu, Adriana Camelia Voicu, *Teoria generală a dreptului*, ediția revăzută și actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 243-244.

⁶ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 217.

⁷ Costică Voicu, Adriana Camelia Voicu, *op. cit.*, p. 243.

Trăsăturile caracteristice ale raportului juridic

Raportul juridic se stabilește totdeauna între oameni, fie între parteneri persoane fizice, fie între acestea și organele statului, sau între organele statului. Ca *raport social*, raportul juridic se alătură (coexistă) cu ansamblul raporturilor social-economice, politice etc. Sublinierea caracterului social al raportului juridic este necesară, dată fiind tendința, prezentă uneori în literatura juridică mai veche, în conformitate cu care raportul juridic este conceput ca un raport între oameni și bunuri. Această tendință este prezentă, în principal, în dreptul privat tradițional, cu privire la modul de definire a proprietății¹. Proprietatea este, la rândul ei, un raport social, un raport între oameni sau între diferite grupuri sociale, un raport consacrat prin normele dreptului. Relațiile dintre oameni pot să apară ca relații față de anumite obiecte, dar conținutul real al acestora este tocmai raportul social. În afara relațiilor de proprietate, oamenii intră în nenumărate alte relații sociale reglementate de norme juridice².

Omul există și acționează într-un sistem de relații, într-o ambianță socială dată, el fiind supus unui proces de socializare progresivă³.

Raportul juridic este un *raport de suprastructură* pentru că este influențat și influențează la rândul său celelalte categorii de raporturi sociale (raporturi materiale și raporturi ideologice)⁴. Acest lucru înseamnă că peste raportul juridic se suprapun mai multe raporturi: materiale, ideologice, culturale, economice (de exemplu: raport juridic de proprietate)⁵.

Caracterul volițional al raportului juridic este dat de faptul că aici intervine, pe de o parte voința statală, exprimată în normele juridice, cât și voința subiecților participanți la raportul juridic. Din acest punct de vedere, dublul caracter volițional poate fi caracterizat prin aspecte concordante sau de confruntare, simetrie sau asimetrie, în funcție de ramura de drept, cât și de situația concretă⁶.

În acest sens, literatura juridică clasifică raporturile juridice în: raporturi prin care se realizează dispoziția normelor juridice și raporturi prin care se realizează sancțiunea normelor juridice⁷.

Raportul juridic concretizează *valorile* cuprinse în normele de drept, iar, valorile se exprimă în mod real, prin intermediul raportului juridic⁸.

Într-adevăr, în raporturile juridice își găsesc concretizarea valorile esențiale ale societății⁹.

Ca produs al gândirii și al practicii comune a oamenilor, aceste valori sunt sancționate și li se acordă putere normativă de către conștiința socială, prin intermediul statului și a normelor instituite de acesta. Pe calea normativității juridice statul încurajează, promovează și apără aceste valori¹⁰.

Istoricitatea reprezintă o altă trăsătură a raportului juridic, fizionomia acestuia fiind puternic marcată de istoria societății, atât în ceea ce privește subiecții de drept, drepturile și obligațiile pe care le cuprinde cât și cu privire la faptele cărora li se acordă semnificație

¹ A se vedea: A. Rau, Cours de droit français, vol. II, Paris, 1897, p. 72. A se vedea E. Durkheim, De la Division du travail social, Paris, Alcan, 1893, p. 32 – 101 apud Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 212.

² Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 218.

³ Costică Voicu, Adriana Camelia Voicu, *op. cit.*, p. 244.

⁴ Ibidem.

⁵ Simona Cristea, *op. cit.*, p. 47.

⁶ Ioan Ceterchi, Ion Craiovan, *op. cit.* 70.

⁷ M. Djuvara, *Teoria generală a dreptului*, vol. II, București, 1930, p. 31 apud Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 220.

⁸ Simona Cristea, *op. cit.*, p. 47.

⁹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 222.

¹⁰ Ibidem.

juridică, variabilitatea acestor elemente constitutive putându-se constata cu ușurință de la o etapă la alta a dezvoltării sociale, de la o țară la alta¹.

Observăm deci că în orice societate existența unei vaste rețele de raporturi juridice are la bază un tip aparte de relații sociale. Tipul raporturilor juridice, în decursul istoriei, variază, se schimbă și se dezvoltă, în directă legătură cu evoluția generală a societății, cu caracteristicile legăturilor pe planul producției și al schimbului de activități².

Subiectele raportului juridic

Examinarea caracterului social al raportului juridic a permis concluzia că este imposibil să se izoleze faptele juridice de celelalte fapte sociale, că întotdeauna înțelegerea exactă a raportului juridic se va putea face doar prin raportarea sa la viața socială, la interacțiunea oamenilor, într-un context social dat³.

Din aceste împrejurări nu se poate, în niciun caz, trage concluzia că normele de drept creează drepturi și instituie obligații animalelor sau lucrurilor și că acestea pot apărea ca subiecte de drept⁴.

Subiecte de drept nu pot fi decât oamenii, niciodată bunurile sau animalele⁵.

Subiectul de drept poate fi definit ca persoana fizică sau juridică sau o autoritate publică, care are capacitate juridică și participă la raporturile juridice și care este apărută, în caz de nevoie, prin forța de constrângere a statului⁶.

Omul se caracterizează prin acțiunea socială al căreia titular este. Cu toate că există din punct de vedere fizic, din punct de vedere juridic, în calitate de subiect de drept, el există doar dacă este calificat prin intermediul normei de drept. Mai mult, omul social și omul juridic nu există decât în măsura în care primesc un statut și un rol, reliefate juridic⁷. Individul nu are individualitate, adevăr și caracter etic decât prin voința politică exprimată normativ⁸.

Omul este subiect de drept; el participă la raporturi juridice ca titular de drepturi și obligații în baza recunoașterii acestei calități de către normele de drept. Această aptitudine recunoscută de lege omului, de a avea drepturi și obligații juridice, poartă denumirea de *capacitate juridică*. Legea fixează atât momentul apariției capacității juridice, cât și întinderea ei, volumul drepturilor și al îndatoririlor ce pot forma conținutul unui raport juridic⁹.

Participarea subiectelor de drept la încheierea unui raport juridic se face tocmai în baza capacității juridice a acestora; în absența capacității, oamenii nu pot încheia raporturi juridice¹⁰.

Subiectele raporturilor juridice se clasifică în: *subiecte individuale* – persoana, ca subiect – și *subiecte colective*. Această clasificare ține cont de faptul că activitatea umană se

¹ Ioan Ceterchi, Ion Craiovan, op. cit. 70.

² Nicolae Popa, op. cit., p. 223.

³ A se vedea, pe larg, Gh. Dănișor, *Filosofia dreptului la Hegel*, Editura Ramuri, Craiova, 2001 apud Nicolae Popa, op. cit., p. 223.

⁴ Nicolae Popa, op. cit., p. 224.

⁵ Simona Cristea, op. cit., p. 48.

⁶ Ibidem.

⁷ Nicolae Popa, op. cit., p. 225.

⁸ Hegel, *Principiile filosofiei dreptului*, Editura Academiei, București, 1969, p. 278 apud Nicolae Popa, op. cit., p. 219.

⁹ Nicolae Popa, op. cit., p. 225.

¹⁰ Simona Cristea, op. cit., p. 48.

poate desfășura în forma unor acțiuni individuale sau colective. Subiectele colective își află fundamentul în existența reală a formei colective de activitate¹.

În cazul subiectelor individuale, este vorba de persoana fizică, ce poate fi: cetățean, străin sau apatrid².

Persoana fizică este cel mai întâlnit subiect de drept. Cetățenii unui stat pot să participe, în principiu, la toate categoriile de raporturi juridice, beneficiind astfel de capacitatea juridică generală. Cetățenii pot intra în raporturi de drept atât între ei, cât și cu statul, cu organele statului, cu organizațiile economice, politice, cu organismele nestatale etc.³.

Persoana fizică apare ca subiect distinct în raporturile de drept civil, caz în care capacitatea sa juridică se împarte în capacitatea de folosință și capacitatea de exercițiu. Capacitatea juridică civilă se poate despărți în folosință și exercițiu, întrucât este de principiu ca drepturile civile să poată fi exercitate pe cale de reprezentare, situație neîntâlnită în alte ramuri ale dreptului⁴.

Subiectele colective se împart în trei categorii: statul, autoritățile publice, persoanele juridice⁵.

Statul participă în calitate de subiect de drept atât în raporturi juridice interne, cât și în raporturi juridice de drept internațional. În dreptul intern, statul apare ca subiect de drept, mai întâi în raporturile de drept constituțional⁶. Spre exemplu, statul apare ca subiect de drept constituțional în raporturile de cetățenie. În raporturile sale cu persoanele care au cetățenie română, statul are o serie de drepturi și obligații. De asemenea, statul acordă cetățenie, aprobă renunțarea la cetățenie, retrage cetățenia, aprobă stabilirea domiciliului în România pentru cetățenii altor state. Statul apare, totodată, ca subiect în raporturile de drept constituțional, prin intermediul cărora se realizează federația, precum și în raporturile statului privit ca întreg și unități administrativ-teritoriale⁷.

O situație specială prezintă participarea statului în raporturile juridice de drept internațional. Potrivit concepției actuale, doctrina de drept internațional concepe statul ca subiect de drept internațional indiferent de întinderea sa teritorială, de numărul populației, de stadiul de dezvoltare economică, socială și politică. Statele sunt, în acest sens, subiecte universale și originare ale dreptului internațional⁸.

În raporturile juridice internaționale, toate statele sunt egale, indiferent de întinderea lor teritorială, de populație, pentru că toate se bucură de suveranitate, fiind subiecte de drept au aceleași drepturi și obligații juridice⁹.

În raporturile de drept civil statul participă în calitate de subiect de drept, reprezentat de Ministerul Finanțelor sau de alte organe desemnate în mod special¹⁰.

¹ A. Naschitz, *Teorie și tehnică în procesul de creare a dreptului*, Editura Academiei, București, 1969, p. 88 apud Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 227-228.

² Simona Cristea, *op. cit.*, p. 48.

³ Costică Voicu, Adriana Camelia Voicu, *op. cit.*, p. 246.

⁴ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 228.

⁵ Simona Cristea, *op. cit.*, p. 49.

⁶ A se vedea: T. Drăganu, *Drept constituțional*, p. 12-15; N. Prisca, *Drept constituțional*, 1974, p. 13; I Muraru, E.S. Tănăsescu, *Drept constituțional și instituții politice*, p. 29 apud Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 229.

⁷ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 230.

⁸ A se vedea: Gr. Geamănu, *Drept internațional public*, vol. II, E.D.P., București, 1983, p. 335 apud Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 230.

⁹ Simona Cristea, *op. cit.*, p. 49.

¹⁰ Costică Voicu, Adriana Camelia Voicu, *op. cit.*, p. 247.

În procesul de realizare a dreptului, participarea *autorităților* – organele puterii legislative, organele administrației, organele justiției – se realizează în raport de competența rezervată prin Constituție și legile de organizare și funcționare fiecărei categorii de *organe precum și fiecărui organ în parte*. Investite cu competență, aceste subiecte participă ca purtătoare ale autorității statale într-un domeniu sau altul¹.

Autoritățile publice exercită cele trei puteri ale statului: Parlamentul exercită puterea legislativă; Guvernul și Președintele, autoritățile autonome locale exercită puterea executivă; autoritatea judecătorească, puterea judecătorească. Autoritățile publice sunt subiecte în raporturi de drept material și procesual, acționând în baza atribuțiilor specifice, reglementate de lege².

Elementele constitutive ale personalității juridice sunt: organizarea de sine stătătoare, patrimoniu propriu, afectat realizării unui scop, în acord cu interesul general. *Persoanele juridice* sunt subiecte distincte în raporturile juridice de drept civil sau de drept comercial. Persoana juridică reprezintă un subiect de drept cu o largă arie de răspundere în circuitul juridic. Societățile, întreprinderile, regiile autonome, companiile sunt participante, în calitate de persoane juridice, în raporturile de drept privat. *Instituțiile* sunt acele unități care desfășoară o anumită formă a activității de stat în domenii distincte (învățământ, sănătate, știință, cultură etc.), activitate fără caracter economic și care funcționează pe baza finanțării de la buget³.

Organele statului, în afara participării lor ca purtătoare ale autorității, apar uneori și ca persoane juridice, în raporturi care nu sunt nemijlocit legate de realizarea competenței lor (spre exemplu, raporturile în care intră o instanță judecătorească cu un agent economic specializat în vederea reparării mobilierului din sălile de judecată)⁴.

În cazul raportului juridic penal, statul este întotdeauna unul din subiecte, pentru că el exercită funcția de apărare a valorilor sociale, iar celălalt subiect este o persoană fizică sau juridică, ce au încălcat legea penală. Statul impune celui alt subiect să suporte consecințele faptelor lor, adică să fie trase la răspundere penală⁵.

Conținutul raportului juridic

Conținutul raportului juridic este format din ansamblul drepturilor și al obligațiilor subiectelor într-un raport juridic determinat, drepturi și obligații prevăzute de norma juridică. În conținutul raportului juridic se reflectă legătura indisolubilă dintre *norma agendi* – regula de drept ce determină conduita posibilă și datorată – și *facultas agendi* – dreptul unui participant la raportul juridic⁶.

Dreptul subiectiv se definește ca posibilitatea sau facultatea recunoscută de lege unei persoane de a avea o anumită conduită, de a pretinde unui terț o anumită conduită sau de a apela la forța de constrângere a statului, în caz de nevoie⁷.

Dreptul subiectiv poate fi conceput: fie ca o facultate de a face ceva (*facultas agendi*), fie ca o pretenție ca altul să îndeplinească ceva în virtutea unei obligații (*pretesa*)¹.

¹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 230.

² Simona Cristea, *op. cit.*, p. 49.

³ A se vedea Gh. Beleiu, *Subiectele colective de Drept în România*, p. 57 – 101; Gh. Beleiu, *Unele aspecte ale regimului persoanelor juridice române după Revoluția din Decembrie 1989*, A.U.B., Drept, 1990, p. 3 – 10 apud Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 231.

⁴ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 231.

⁵ A se vedea Gh. Beleiu, *Subiectele colective de Drept în România*, p. 138 – 154 apud Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 232.

⁶ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 232.

⁷ Simona Cristea, *op. cit.*, p. 50.

Obligația juridică desemnează datoria pe care un subiect al raportului juridic o are față de celălalt subiect al raportului juridic. Aceasta înseamnă o conduită, un comportament impus persoanei obligate de către norma juridică, în corelație cu dreptul subiectiv².

Caracterizând succint obligația juridică se poate reține că: a). ea constă într-o îndatorire în antiteză cu caracteristica dreptului subiectiv al subiectului activ; b). îndatorirea subiectului pasiv rezidă într-o conduită pretinsă de subiectul activ; c). conduita subiectului pasiv se concretizează printr-o prestație pozitivă (dare, facere) sau o abstențiune (nonfacere); d). dacă subiectul pasiv nu-și îndeplinește de bună voie obligația, subiectul activ poate recurge la forța coercitivă a statului³.

În dreptul civil, drepturile subiective civile reprezintă latura activă a conținutului raportului juridic, iar obligațiile civile, latura pasivă, iar cele două laturi coexistă în cadrul raportului juridic⁴: Cele două laturi ale conținutului raportului juridic civil nu sunt independente, ci, dimpotrivă, se află într-o strânsă corelație, deoarece, pentru orice raport juridic civil (real, obligațional sau nepatrimonial), nu există drept subiectiv civil fără o obligație civilă corelativă și, invers, nu există obligație civilă careia să nu îi corespundă un drept subiectiv civil⁵.

Problema clasificării drepturilor subiective prezintă importanță atât la nivelul teoriei dreptului, dar mai ales la nivelul științelor juridice de ramură. În mod deosebit, clasificarea drepturilor subiective se înfățișează ca o preocupare a dreptului constituțional, a dreptului civil, a dreptului familiei etc. Criteriile în baza cărora se clasifică drepturile civile, de exemplu, sunt amplu dezvoltate, iar clasificările respective (spre pildă: drepturi patrimoniale și drepturi personal nepatrimoniale, drepturi principale și drepturi accesorii, drepturi pure și drepturi afectate de modalități etc.), nu prezintă doar o importanță teoretică ci, înainte de toate, o importanță practic-juridică⁶.

În teoria dreptului este de acum tradițională clasificarea drepturilor subiective în drepturi *absolute* și *relative*, în raport de modul de determinare a subiecților obligați să respecte dreptul subiectiv. Este *absolut* dreptul subiectiv opozabil *erga omnes*, care trebuie deci să fie respectat de toți ceilalți. Este un drept subiectiv general, în sensul că sfera persoanelor obligate a-l respecta este nedeterminată. Dreptul subiectiv este opozabil tuturor celorlalți în toată plenitudinea sa, ca un tot⁷.

Spre deosebire de drepturile subiective absolute, cele *relative* se caracterizează prin aceea că subiectul obligat este determinat (nominalizat) dintru început în raportul juridic. Această modalitate de determinare a subiecților este întâlnită în raporturile juridice din dreptul civil, din dreptul muncii, dreptul familiei, dreptul administrativ etc.⁸

La rândul lor, obligațiile se clasifică în:

(i) *obligații active* (de a face ceva, de a avea: de exemplu, de a preda bunul în deplină proprietate, de a plăti prețul, de a transporta victima la spital în cazul unui accident de circulație etc.);

(ii) *obligații pasive* (a nu face ceva, de exemplu, de a nu încălca proprietatea

¹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 233.

² Costică Voicu, Adriana Camelia Voicu, *op. cit.*, p. 250.

³ A se vedea P. Cosmovici (coordonator), *Tratat de drept civil*, Editura Academiei, București, 1989, vol. II, p. 71 apud Ioan Ceterchi, Ion Craiovan, *op. cit.* 73.

⁴ Simona Cristea, *op. cit.*, p. 50.

⁵ G. Boroi, C.A. Anghelescu, *Curs de Drept civil. Partea generală*, Editura Hamangiu, București, 2011, p. 55 apud Simona Cristea, *op. cit.*, p. 50 - 51.

⁶ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 235.

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem.

cuiva, de a nu pătrunde sau rămâne în domiciliul unei persoane fără acordul acesteia)¹.

Obiectul raportului juridic

Conduita umană ce se realizează de către subiecții raportului juridic ca urmare a exercitării drepturilor și îndeplinirea obligațiilor constituie obiectul raportului juridic. Acesta este rezultatul realizării drepturilor și obligațiilor, cu care nu se confundă². Prin urmare, obiect al raportului juridic nu pot fi bunurile, animalele, ci numai comportamentul subiecților de drept, care poate consta într-o acțiune sau inacțiune, în funcție de cum este reglementat raportul de drept³.

Faptul juridic

O premisă esențială a apariției sau a stingerii unui raport juridic o formează faptul juridic. Faptul juridic reprezintă o împrejurare care are efecte juridice, care creează, modifică sau stinge raporturi juridice. Nu orice împrejurare din natură sau din viața socială este fapt juridic, ci numai acele împrejurări de existența cărora normele de drept leagă consecințe juridice⁴.

Aceste împrejurări sunt, de obicei, descrise în ipoteza normei juridice. Anumite împrejurări ce constituie fapte juridice sunt încurajate și ocrotite de norma de drept, alte împrejurări sunt prohibitive. În legătură cu caracterul necesar al faptului juridic, ca premisă a raportului juridic, s-a susținut că există și raporturi juridice ce iau naștere din norma juridică, fără a fi nevoie de un fapt juridic – făcându-se referire la decretele de naționalizare, la tratatele internaționale, la precedentele juridice etc. (...) În timp ce norma de drept și subiectul de drept reprezintă premise generale (abstracte) ale raportului juridic, faptul juridic reprezintă o premisă concretă. În ordinea importanței acestor premise, locul central îl deține norma de drept care statornicește atât participarea la viața juridică a subiecților, cât și semnificația juridică a împrejurărilor ce constituie prilejuri ale nașterii raporturilor juridice⁵.

În literatura juridică, având în vedere criteriul volițional, faptele juridice se clasifică în **evenimente și acțiuni**⁶.

Astfel, *evenimentele* sunt împrejurări care nu depind de voința oamenilor, dar ale căror rezultate produc consecințe juridice numai dacă norma de drept statuează acest lucru. În această categorie se includ fenomenele naturale – calamități, nașterea, moartea, curgerea implacabilă a timpului etc.⁷

Acțiunile umane ca fapte juridice sunt manifestări de voință ale oamenilor care nasc, modifică sau sting raporturi juridice⁸. Această categorie a faptelor juridice se caracterizează, înainte de toate, prin faptul că sunt săvârșite de om, cu discernământ. Acțiunile sunt *licite* și *ilicite*. Acțiunile juridice licite, săvârșite cu scopul manifest de a produce efecte juridice, poartă denumirea de *acte juridice*⁹.

¹ Simona Cristea, *op. cit.*, p. 51.

² Ioan Ceterchi, Ion Craiovan, *op. cit.* 74.

³ Simona Cristea, *op. cit.*, p. 51.

⁴ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 237.

⁵ Idem, p. 237-238.

⁶ Ioan Ceterchi, Ion Craiovan, *op. cit.* 75.

⁷ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 238.

⁸ Ioan Ceterchi, Ion Craiovan, *op. cit.* 75.

⁹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 238.

BIBLIOGRAFIE

- Ceterchi Ioan, Craiovan Ion, Introducere în Teoria Generală a Dreptului, Editura All, București, 1993.
Cristea Simona, Teoria generală a dreptului, Ediția 2, revizuită și adăugită, Editura C.H. Beck, București,
Popa Nicolae, Teoria generală a dreptului, Ediția 5, revizuită și adăugită, Editura C. H. Beck, București, 2014.
Voicu Costică, Voicu Adriana Camelia, Teoria generală a dreptului, revăzută și actualizată, Editura Universul
Juridic, București, 2013.